

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY

**W poszukiwaniu inspiracji,
czyli jak rozwijać aktywność poznawczą
dziecka?**

Małgorzata Floraszek
psycholożka, terapeutka

Organizatorzy

Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu
22 kwietnia 2021 r.

UNIWERSYTET
EKONOMICZNY
W POZNANIU

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIWERSYTET-DZIECIECY.PL

1

AKTYWNOŚĆ

umiejętność do:
intensywnego
działania,
podejmowania
inicjatywy;
czynny udział w
czymś

2

AKTYWNOŚĆ POZNAWCZA

Jest indywidualną właściwością człowieka i służy zaspokajaniu potrzeb poznawczych lub wykonywaniu zadań o charakterze poznawczym.

Wyraża się w dążeniu jednostki do wyjaśnienia lub zlikwidowania rozbieżności pomiędzy rzeczywistością i wiedzą zawartą w systemie poznawczym (Matczak 2003).

Człowiek aktywny poznawczo dąży do poznania zjawisk, które go zaciekały. Intensywnie analizuje i organizuje dostępny mu materiał, aby poznać interesujące go zjawisko (Gurycka 1977).

3

OZNAKI AKTYWNOŚĆ POZNAWCZEJ

NIEWIDZIALNE GOŁYM OKIEM
WEWNĘTRZNA
AKTYWNOŚĆ POZNAWCZA

WIDOCZNE DLA OKA
ZEWNĘTRZNA
AKTYWNOŚĆ POZNAWCZA

4

5

STYMULOWANIE ROZWOJU FUNKCJI POZNAWCZYCH CZY MOŻE INSPIRACJA?

PO CO TEN ROZWÓJ?

- o służy zaspokajaniu potrzeb poznawczych lub wykonywaniu zadań o charakterze poznawczym;
- o stanowi dążenie dziecka do wyjaśniania lub zlikwidowania rozbieżności pomiędzy rzeczywistością i wiedzą, którą już mają;
- o służy rozbudowywaniu umiejętności dzięki, którym dziecko będzie w stanie rozumieć to, co dzieje się w życiu;

**INSPIROWAĆ = POBUDZAĆ DO DZIAŁANIA,
ZACHĘCAĆ, DAWAĆ POMYSŁ - KONCEPCJĘ**

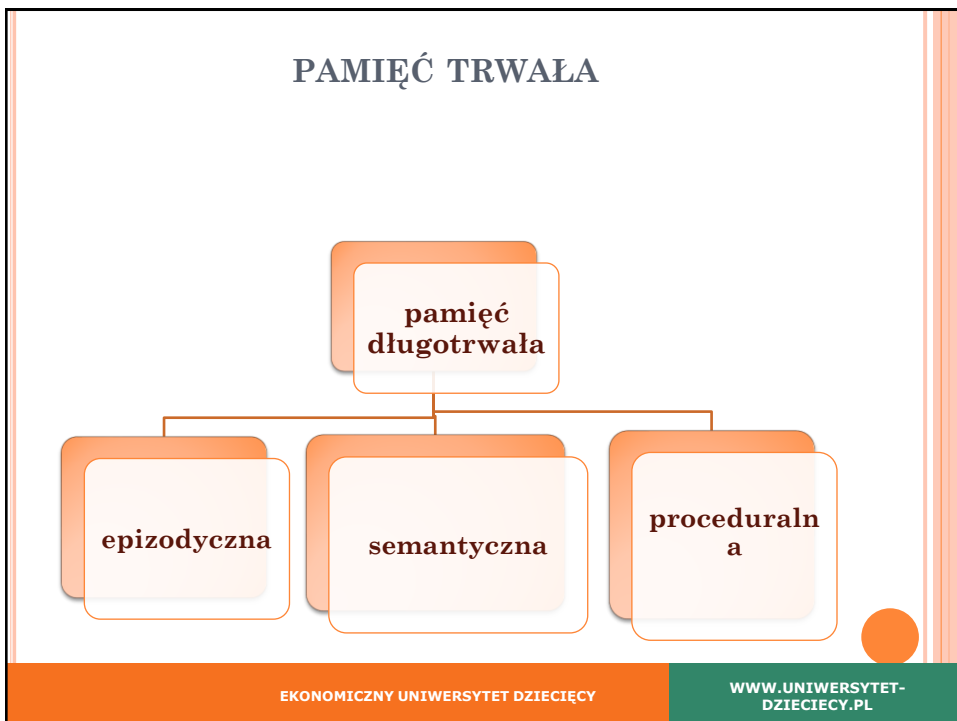
EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIWERSYTET-DZIECIĘCY.PL

6

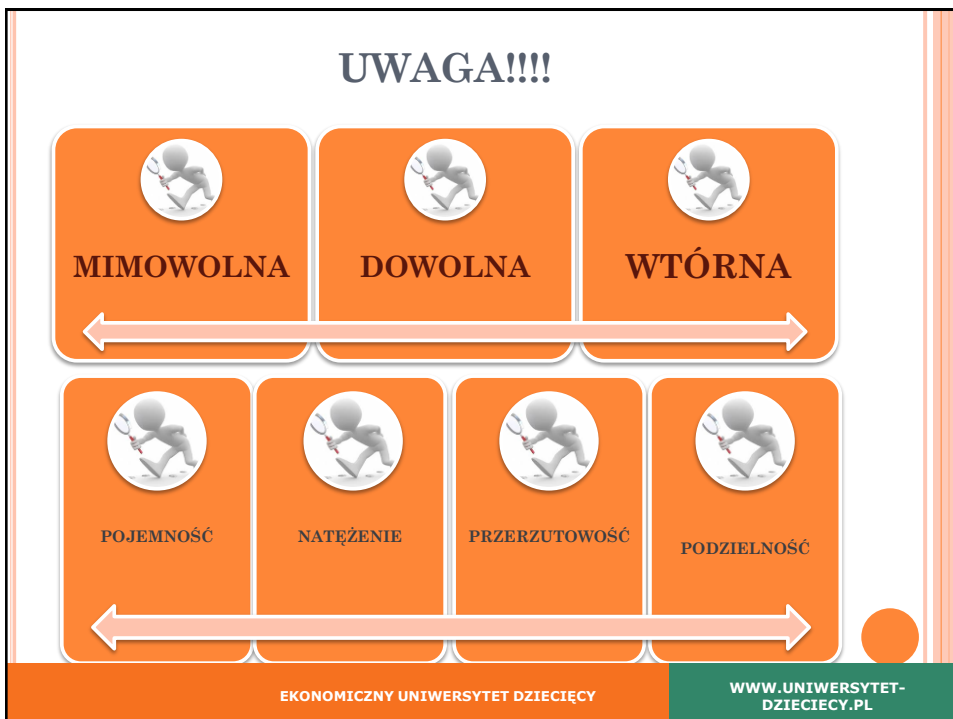
7

8

9

10

WSPOMAGANIE PAMIĘCI

- KONCENTRACJA UWAGI
- GRUPOWANIE INFORMACJI
- POWTARZANIE (...od 3 razy sztuka :)
- KOJARZENIE - TWORZENIE SIECI
- USTALANIE KOLEJNOŚCI ZAPAMIĘTYWANYCH TREŚCI
- WYKORZYSTYWANIE WYOBRAŹNI
- ODNOSZENIE DO „JA”
- WZBUDZANIE EMOCJI
- PRZERWY
- WYKORZYSTYWANIE WSKAZÓWEK

11

KONCENTRACJA UWAGI

Informacje zostają zapamiętane, kiedy zwracamy na nie swoją uwagę / kiedy potrafimy skierować na nie uwagę dziecka.

Dzięki celowemu skierowaniu uwagi na jakiś element wiedzy dokonujemy swoistej selekcji. Nadajemy mu wyższą rangę.

Wysokie natężenie uwagi sprawia, że jesteśmy w stanie utrzymać koncentrację na danej wiedzy w sposób trwały – dłuższy niż zwykle. Efektem dodatkowym takiego działania jest zwiększenie pojemności danego elementu pamięciowego.

12

PRZYKŁADY ĆWICZEŃ UWAGI DOWOLNEJ:

- wykreślanki;
- przerysowywanie obrazka po szczególe;
- połącz kropki;
- czym różnią się obrazki / zdarzenia;
- klaśnij kiedy usłyszysz ...;
- szyfry;
- zagadki logiczne;
- ... aż nie skończysz;
- przeczytaj pytania przed treścią;

GRUPOWANIE INFORMACJI - KONDENSACJA

Człowiek utrzymuje w pamięci krótkotrwałej 7-9 elementów. Kondensacja jest sztuczką dzięki której każdy element może mieścić wiele cząstek niczym mandarynka.

przykłady ćwiczeń kondensacji:

- akronimy: GUS, ZUS;
- zapamiętywaniu według schematu: III III III ;
- mapa myśli;
- szeregowanie według zmiennej;
- łączenie w kategorie;
- dodawanie elementów do już istniejącej kategorii;
- ćwiczenia pamięci bezpośredniej;

POWTARZANIE

```

graph TD
    A[powtarzanie] --> B[mechaniczne]
    A --> C[opracowujące]
  
```

Skuteczne powtarzanie musi odbywać się co najmniej 3 – krotnie.

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY
WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

15

KOJARZENIE

- Wspomagająca pamięć zasada kojarzenia polega na chronologicznym wiązaniu faktów / informacji / zdarzeń, które istnieją w swoim sąsiedztwie.
- Kojarzenie odbywa się dzięki wiązaniu informacji nowych z już istniejącymi.
- W ramach kojarzenia tworzymy wszystkie sieci powiązań.

praktyczne wykorzystanie kojarzenia:

- przeplataj treści, których powinieneś się nauczyć aby się nie;
- tworzenie map pamięci;
- ćwiczenia operacyjnej strony myślenia.

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY
WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

16

UWZGLĘDNIANIE KOLEJNOŚCI INFORMACJI

- Efekt pierwszeństwa
- Efekt świeżości

praktyczne wykorzystanie kolejności informacji:

- na początku i na końcu nauki umieszczaj rzeczy najważniejsze / najtrudniejsze;
- na naukę informacji „środkowych” zarezerwuj więcej czasu;

WYKORZYSTANIE WYOBRAŹNI

- Z wyobraźni oraz twórczego łączenia informacji z trzech podstawowych systemów sensorycznych za pomocą których odbieramy dochodzące do nas informacje korzystają mnemotechniki.
- Istotą wykorzystania wyobraźni jest podwójne kodowanie. Każdy bowiem obraz zapisywany jest jako wizja (śląd wzrokowy mający kształt, kolor, umiejscowienie względem czegoś) oraz jako słowny opis tejże wizji (jakby opowiadanie wewnątrz głowy).

przykłady wykorzystania wyobraźni:

- Mnemotechniki (haki, łańcuszek skojarzeń, pałac pamięci)
- zobacz słowo (nauka słówek z języka obcego) / historię (w trakcie czytania książki)

ODNIESIENIE DO „JA”

- Odnoszenie informacji do „ja” – czyli do siebie, bazuje na fakcie, że jesteśmy dla siebie najważniejsi. Coś, co dotyczy nas samych zapamiętujemy dużo lepiej.
- Efekt odnoszenia do „ja” to także metoda skojarzeniowa. Skojarzenie dotyczy tu wyobrażenia siebie w kontekście, czy w relacji z jakąś informacją.

przykłady odnoszenia do „ja”:

- pomóż dziecku odnieść daną wiedzę do siebie

WZBUDZANIE EMOCJI

- Emocje ułatwiają zapamiętywanie, ponieważ kierują uwagę na te cechy otoczenia, które obserwator uważa za ważne, a odwracają je od tych mniej istotnych.
- Stan emocjonalny stanowi dodatkową wskazówkę w procesie przypominania.

praktyczne wykorzystanie emocji:

Skuteczność procesu przypominania rośnie jeśli emocje podczas zapamiętywania materiału oraz jego odtwarzania są takie same lub zbliżone.

ROBIENIE PRZERW

- „Wiedza musi się uleżeć” – efekt reminiscencji oznaczający, że po pewnym czasie od nauki pamiętamy lepiej niż w chwilę po nauce.
- Dzięki przerwom w nauce wiedza może zostać zakodowana i przeniesiona do długotrwałej.
- Efekt Zeigarnik, która odkryła, że lepiej pamiętamy czynności niedokończone od tych zakończonych.

praktyczne wykorzystanie przerw:

- przerwy należy wydłużać (1 dzień - 3 dni - tydzień)
- przerwa nie może trwać więcej niż sama nauka;
- Warto wykorzystać przerwy do przeplatania tematów nauki (matma – historia-fizyka-polski)
- POMODORO – to system wykorzystujący minutnik do podziału pracy na 25-minutowe sekcje

21

WYKORZYSTYWANIE WSKAZÓWEK

- To, że nie możemy sobie przypomnieć wcale nie musi oznaczać, że tego nie pamiętamy.
- Podczas nauki należy uwzględniać konieczność zapamiętywania wielomodalnego, ponieważ zwiększa to ilość wskazówek jakie mogą nam pomóc sobie przypominać.

przykłady wykorzystywania wskazówek:

- ucz dziecko korzystania ze wskazówek
- z czym to Ci się kojarzy – taka pierwsza rzecz!
- wróć w to miejsce, w którym o tym myślałeś
- dostarczaj wskazówek własnych.

22

ORIENTACJA PRZESTRZENNA

Jest to funkcja poznawcza pozwalająca rozumieć ułożenie – rozmieszczenie elementów przestrzeni względem nas oraz względem siebie wzajemnie. Dotyczy to zdolności percepcji naszego otoczenia wraz z kształtami, rozmiarami, odległościami itd. Dzięki orientacji przestrzennej, możemy rozmieszczać przedmioty w przestrzeni oraz przewidywać zmiany ich ułożenia np. względem siebie.

Orientacji przestrzennej używamy każdego dnia: kiedy chodzimy, ubieramy się, piszemy, wyobrażamy sobie jak coś wygląda po rotacji w przestrzeni.

ĆWICZENIA ORIENTACJI PRZESTRZENNEJ

- o Zagospodaruj przestrzeń wg wskazówek
- o Odwzoruj symbol (kopia lub lustrzane odbicie)
- o Dyktanda graficzne
- o Obrazek na kratce
- o Układanki logiczne
- o Dyktowany wzór

Tablica 3

	A	B	C	D	E	F	G	H	J	K	L
1											
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
9											
10											
11											
12											

20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42
----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									

KREATYWNOŚĆ

- Otwartość na doświadczenie to jedyna cecha osobowości, która wiąże się z kreatywnością. Otwartość zachęca do poszukiwania nowych wyzwań i doznań, oznacza większą tolerancję na różnorodność świata i ludzi.
- Kreatywność pozwala tworzyć niezwykle skojarzenia, nieszablonowo myśleć, wychodzić poza schematy.
- Kreatywność oznacza także pewną odporność na wpływ innych.
- Naturalną tendencją do twórczego myślenia mają dzieci, ponieważ kształtują się jeszcze ich procesy myślenia. Dzieci mają także wyrazistą potrzebę eksplorowania otaczającego ich świata.

HAMULCE KREATYWNOŚCI

- nieznajomość siebie
- niepewność własnych możliwości
- zaniżona samoocena
- zamknięcie się w sobie
- negatywne emocje

CO DAJE DOBRE REZULTATY W BYCIU KREATYWNYM

- odpoczynek czyli przerwa
- relaks
- ruch w terenie
- odporność na krytykę ludzką
- asertywność

Jeżeli poszukujemy treningów - kursów rozwijających kreatywność, to jest to dla nas informacja, że czegoś nam
brak. Czego? Może wcale nie chodzi o kreatywność, tylko
problemy z asertywnością, samooceną, lękiem przed
opinią innych? Lepszym kierunkiem będzie spotkanie z
terapeutą ☺

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIWERSYTET-DZIECIECY.PL

27

HABITUACJA

- Habitacja oznacza przyzwyczajenie się, czyli podwyższenie progu wrażliwości na określony bodziec.
- Średni czas potrzebny do tego, aby zachowanie weszło w nawyk, wynosi 66 dni. Przy założeniu codziennego treningu.
- Wykształcony nawyk oszczędza energię.
- Pierwszą oznaką ukształtowania się nawyku jest mniejszy opór wewnętrzny przy wykonywaniu danej czynności.
- Długość procesu kształtowania nawyku tak naprawdę nie ma znaczenia, ponieważ ostatecznym celem jest zdolność do konsekwentnego wykonywania danej czynności do końca życia.
- Działanie pomimo niechęci.

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIWERSYTET-DZIECIECY.PL

28

PIĘKNIE DZIĘKUJĘ

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIwersYTET-
DZIECIĘCY.PL